

quantitativa extensione, q̄ illi p̄na sit. Aliud tempus extrin
secum est tempus primi mobilis, L, ḡivis a liud non trivium, ni
cuius si se p̄t motus ac lii temporis imaginarij. Unde n̄ est q̄
de illo pluradicamur.

Tempus q̄ hoc extrinsecum d̄ realiteriam
h̄t suam extensionem a motu primi mobilis, cuius lii est intrin
secum, et p̄p̄a ep̄m non est quantitas. Imaginatum nihil ē rea
le. Unde p̄t nullum ē tempus quod ad quantitatem p̄tinet.
Nec aliud docet Philosophum unum assentit tempus ac motus ē de ḡis
continuum, loquitur n̄ de continuo: unitativa q̄ datur in vi
ente mali, L, de continuo. per accidens, quā h̄t tempus a motu,
motus uō a subto, ut dictum est. Cum uō in logica numerat
tempus inter sp̄s quantitatis, exempli gr̄a numerat.

Sed obij. Ut. Tempus etiam h̄t p̄s, que
mutuo se excludunt: q̄ etiam illi convenit impenetrabilitas,
quæ est p̄p̄ta quantitatis: sed p̄p̄tas non pot̄ ē sine loci
sp̄ali aḡta emanat: q̄ tempus est uero sp̄s quantitatis.
R̄ter p̄s temporis mutuo se excludere, et non posse sibi ē
nisi quod h̄ant ueram impenetrabilitatem, sed ex eis, quod pro
ter unitivatem, quam h̄nt a motu, involuit et tempus ne
ḡem simultatis inter p̄s, eod̄m mō quo dicimus de partibz
motus, quæ negat̄ non est quantitas ulla, nec pot̄ ē quan
titatem pertinere.

Arcuulus Tertius. De reliquis speciebus quantitatis.

Nihil inquirimus de quantitatibus discretis, de q̄ in Log. Un̄ unitiva p̄ma
nent nobis in superest examinandis. De qua in primis n̄ est du
bitandum cur̄p̄ ē ueram illius p̄m. Totā difficultas est
in linea et superficie de q̄ n̄ est p̄t. Quod d̄ uoluntarij d̄ d̄ntur,
q̄ in phisicis h̄nt ēm est: sed ē sint ueræ sp̄s quantitatis.

Qua de le et in log. dictum est. Et in primis n' e' uera p'is g'nt
tatis de bene docere ois, q' modos e' cont'ndunt. Deinde p'bari.

Quantitas det nariu' imp'etrabilitatem.
Sed linea e' superficies penetranti, et non excludunt se ab eodem lo:
q' non sunt uera quantitates. Maior p'et. M'ij. p'bari. Si duo cor
pora plana mutuo se tangant superficies illorum sunt ibi e' b'be
Arte, cuius e' doctrina illa et tangunt, quorum extrema, hoc est su
pp'ies n'antas, sit sunt, hoc est in eodem loco. Deinde in Linea
p'et, q' i' u'is dem superficies sunt Linea: q' si superficies ibi sunt
in eodem loco, Linea s'ib' simul erunt: et p'bari u'is u'is, q' i'
si Linea p'iet, u'is p'is sit erunt: sed in uera quantitate
non magis se pugnat unam p'et' penetrantem alia in eodem
quantitate, quam duas quantitates p'tales: q' Linea non
h'et imp'etrabilitatem, sed quod h'et p'prietas alicui non con
uenit, non h'et u'iam u'iam p'alem alicui talis p'prietas con
nat: q' Linea et superficies non participant u'iam p'alem
quantitatis.

Et respondeas o'pub' est le' colere quod in
Logica tradit' e' i' Lineam e' extensa i' m' Longitudinem,
Superficiem i' m' Longitudinem et Latitudinem, qua p'p' non possit
occupare locum, nisi i' m' hanc extensionem. q' q' se con
t'nerent negandum e' posse penetrari, e' le' s'ib' in eodem loco.
Nam superficies duorum corporum quae mutuo se tangunt, n'
sunt s'ib' nisi i' m' profunditatem quam n' h'ent: si uo' superfi
cies in Lineam trahuntur alicuius, superficies, L' m' Longitu
dinem, L' m' Latitudinem incurrant n' penetrabunt, nec
s'ib' erunt. Quod etiam de Linea d'm' e', quae u'iam non habet
Latitudinem, nec profunditatem, i' m' has d' m' ensiones p'et
se s'ib' u'iam alicui: si uo' incurrat in punctu' trahuntur alicuius
Linea, nullo mo' penetrabunt. Unde p'et Linea et Superficiem
h'ere p'prietatem imp'etrabilitatem, et p'prietatem u'is quantitates.
O' si n' h'et h'arum imp'etrabilitatem n' sit tam perfecta, quam

corporis, nec in linea tam perfecta, quam in superficie, id est ultimo
probat quod ipsas quantitates minus secesserit perfectione,
quod non est dubium, imo narium, cum ipsae sub eodem genere possint
sint et aequalis perfectionis, sunt in eadem parte sicut numeri.

Hanc etiam opinionem enotare contentione ea est
quod linea cedat in compositionem, superficie, et superficies in compositionem cor-
poris, cum una species non includatur in alia de hiis quae illi opponuntur, et quae
inde deducunt idem genus non includatur hiis in eadem specie, ut includeretur
reliquis quantitas in superficie, sed loci linea, itemque loci ipsius superficies, et
in corpore. Includeret loci ipsius corporis. Verum his objectionibus
satis in logica responsum est, lineam et superficiem non venire in hanc
compositionem quatenus sunt divisibiles, et quantitates sunt quatenus sunt
indivisibiles, et probatur, quia assumuntur ut unionis partium, quae ratio
debent esse indivisibiles. Nam si dividerentur etiam quae se possent
qua unionis divisionis, partes inter se cohaerent, et sic in infinitum pro-
cederet. Nec verum est superficiem esse extensam in longitudinem per
lineas, sed per suas partes longitudinales, quae lineis inter se perpendiculari-
ter nec verum etiam corpus esse latum per superficies, sed per partes laterales
divinas, quae superficiesibus annexuntur. Assumuntur quae in compositionem
ut uniones et hi, quae per se cum se nullam habeant divisibilitatem,
nec impenetrabilitatem, non sunt species quantitates, sed quatenus sunt
indivisibiles, et extensa sunt. Latet in d.

Latet in etiam opinionem hanc aliam quam probatur
sitatem, praesertim quod lineae et superficies esse quae veniant in
compositionem, videntur contra impenetrabilitatem, et quod in totam suam exten-
sionem ad compositionem ab eodem quantitates ordinantur, et quod non
videntur contra praesentia. Verum cum illae quae per se ad se ipsas
sunt satis perspicua et saepe intellecta sunt non oportet ut in illis
dubium immoremur.

Latet in aliquid dicere absolute esse ens
impleta, et non venire in compositionem nisi sub loci sui, nam
lineae trahit per superficies, et superficies per corpus. De loci

tri absolute non est ut sit ens incompletum, ut patet in lebo. Dina. Dina
 humana, quam mediante hypostatica unione habet, et licet non Dina, et n.
 ubi non dicit nisi impossibile. Et sic ex natura et lebo, in nec sub his notis
 inaequariis contrariis relata Dina. Et ens incompletum. Nec oby, nul-
 lum et alium naturam habent, quod non sit ens incompletum. Nam si liqui-
 tri nates non distinguuntur, leab a lebus quas habent, linea uero et sup-
 ficiis sunt contra distincta leab a partibus quantitas quas habent

Inquinandum est, quod licet quae me habet indivisibilis
 connectantur quantitas. Sup. q. eorum leab distinctiones, quae in phy-
 sica traditur probabilis conset. Itaq. puncta annotat partibus Lineae
 Lineam partibus superficie, si fierem partibus corporis interceden-
 te motu univariis. Et patet qd superficies separantur divisio, pot-
 u corpore, linea a superficie, et puncta a linea, et iterum coniungi-
 qd signum est, si aliquem modum univariis intercedere, qd ammittit, cum
 se parant, a qua huiusmodi coniungunt. Si quidam. V. hic modus uni-
 onis detur ex una parte, an solum identitatem cum una et tra huc
 sit in alia. Respondet motum univariis identitatem cum indivisibili-
 li, et trahit de in partibus quantitas qd uniti, quomodo dicitur
 de unione accidentis p. identitatem de in accidere, hanc in sub-
 to, quae opio multum habet probabilis, quomodo n. a leco mui ex p.
 a leco est motu univariis supfluo uero, ut consideranti patebit
 et p. ea non est admittenda. Hec hinc sequitur indivisibile tan-
 gere per quantitas uis ammittit, nec in contactus ei potest
 nisi inter duo corpora, aut inter quantitas divisibiles. Sed
 sequitur indivisibilia hanc univariis cum partibus quantitas

Quaesitum est. Partes quantitas univariis inter se, modis indivi-
 sibilibus, an possunt, an unum p. suam entitatem? Quae quaestio iuxta
 dicitur in ista lebo. Et in primis quae concernunt indivisibilia in me-
 dio continui, quod dicitur. docet et scilicet. cit. docet. no. 40. consequenter
 et docent per univariis inter se hanc indivisibilibus. Et hoc est ob-
 qd per extensionis non possunt in a liquam per divisibilem sit
 et in eodem spatio, ut leuena eent, si p. suam entitatem univariis

extrema n. rerum q' tangunt p' Arstem si sunt: q' a finem extre-
 ma rerum q' uniuersa si sunt, cum supponant nris ad uniuersam
 contactum, si eius sunt capaces, ut sunt p'is quantitat'is: Possumt
 in uniuersa indiuisibilibus quin sequat' aliqd' incommo-
 dum. 2. q' u-
 concepis h'is indiuisibilibus sufficiens uideat' quis aliter m'is
 uniuersis, et p' p'ia m' in uic' admittendus, p'cedent' posit' d'is
 h'icione leat' indiuisum a quantitate, q' h'ic non opus e' idon' i-
 leat' indiuisa eymaliqua, cum utraq' p' ut illas uniat inter se.
 Si n. non distinguunt' leat', cum non dat' maiori la' ob quam
 indiuisa. Vg. Cuneus potius identit' cum hac quam cum illa p'is
 quas coniungit inter se, darent' s'is duo p'ueri, q' e' imp' p'ia
 in medio continui non possant ee duo indiuisibilia s'is et p' b'ari
 est in Physicis, q'ia difficultas ee pat' posit' d'ob h'icione
 reat', si n. una linea satis est ad coniungendas diuisas
 p'is sufficiens, una sufficiens, a copulanda diuisas p'is corpo-
 ris est.

Qui indiuisibilia negant in medio continui, di-
 si abeunt. Atq' n. a Herunt p'is quantitat'is p' suam entita-
 tem immediate inter se uniuersa: atq' uo' m'is uniuersis inter
 illas concedunt, et uon non sit maior la' ob quam m'is sit in
 una p'is: que uniuersa potius quam in alia, utriq' d'ob h'icione modum
 dari contendunt, qui melius sentire m'is uident, nec n.
 satis perip' pot' q'uo m'is p'is quantitat'is e' suam entitate,
 immed'ate uniuersa. Quon' p'ier adductam h'icione ex' b'ari, h'ic
 etiam possunt p' b'ari. Si non magis imp' p' h'icione est
 h'ic m'is ad componendum uniuersum, quam una pars quantitat'is
 aliter: et in interfram e' m'is admittimus uniuersam: q' et
 illam admittimus inter p'is quantitat'is, uon in illis n. d'ur'
 maior la'

Deinde in m'is ad quantitat'is. a ceteris
 dati n'is a figuris m'is q' illam acquisit, sed si p'is quan-
 titat'is nulla uniuersa inter se coheret, nullus d'ur' q' n'is

concedendum est dari in per seis quantitatibus unigenam ad illis distinctam
 Navi pbati, qd nulla actio pot dan sine huius facti qd illam product: sed
 accensio curra actio: qd nario assignandi caliquis illius huius facti.
 Min. confirmat qd huius facti non pot ex quantitas qd donno accitur,
 cum quantitas sit coqua ma, et illius pprietas uti eparabiles ut ali
 cu dictum est. Non pot ex tota quantitas subn, qd nimirum unbeat co
 aequa d' illa qd antea erat, qd actio d' conflatu imm. cum huius facti.
 Non pot uero identificari cum tota quantitate qd seis esse idem le
 uti intente: qd nullus danti huius facti assignationis. Ad
 huc ite igit am col' copulati illas seis media unione qd sit huius facti d'
 lius actionis d' non immixtate qd suam entitatem.

Ex his quantitatibus indivisibilibus a legi
 in subia mali indivisibilia et limanti, puncta s. lineas d' super
 seces substantiales, quas scilicet d' d' 4. sect. 1. no. 1. nario
 concedendas ee ex' ibimat. In primis qd seis subia sunt inter
 se unita, non p quantitate: qd hinc aliquid qd quod uniant,
 qd non pot ee divisibile, ut etiam tri quantitates non sunt divi
 sibles: qd d' abunt indivisibilia subia. Quae tunc posita su
 bia denudata quantitate clarius etiam conit, et mad. qd ad
 com d' h' t' in partibus subia ac in partibus quantitatibus, ut si
 indivisibilia concedimus, qd quantitates annexant concedi
 vamus et alia quae subiales copulant. Deinde qd subia mali
 est intima illa p' quantitatibus: qd qd' quantitas huius seis in
 quas dividit, ita et subia qd h'as h'ebit. d' Rursum qd' m
 quantitas huius indivisibilia qd eius seis copulant: ita etia
 subia sua h'ebit. Ut

Indivisibilia quantitatibus sunt p se
 accidentaria: qd debent h'eri a l'gd subiectum, qd immediate
 afficiant: sed non possunt id praestare in partibus subia
 indivisibilibus: qd concedenda sunt indivisibilia subia
 in qd adaequate subiectent, et quae imm. afficiant.
 Haec loci s. aliquid probant in subia

superficies subie, & quantitati, a se iam uo trahi extrinsece, et ni
 hil e in illa qd correspondat superfici subie & quantitati,
 Sed unim post illam superficiem et qualitatem. Quia n illarum
 intrinsece trahitur, cum eadem in utraq apparet. Ad idem
 trahi illam q prius, aut efficiatius inducit ab agente. Quod si
 unia ex utraq p. sint pars, hinc ad omniam cum spectabit
 id de hanc.

Illini et peti quid roudum sit si idem aggu
 mendum inducat de his subiectis. Sit n eadem uniga par
 dm ueridic partim sicca, fra cadaveris et fra uiuentis n er
 unt. sit in eadem superficie subiali, aia n intrinsece, aia
 uo extrinsece trahitur. Et hinc temporis non dicent e contiuu
 gmo n nec etiam qualitates, q non hnt comunem trum quo
 copulenti: nec et in ligure erunt conigua, quaru alicoms uer
 sus campem extrinsece trahit, illa n conigua sunt, quorum tri
 sunt sit. Sed si de uocabulo non sit contentio a liguo mo dia
 possunt conigua.

Aliqui non uerent concedere eas qualitates sub
 de in eadem superficie, a perunt q qualitates non pugnant ni
 si in subiecto diuisio, et cum illa superficie sit indiuisibilis
 potest sit utraq heri. De his uo subiectibus dicunt eo ipso
 quod sunt in ma, man n e contiuam, nec etiam eius gnan
 titatem. Et pbant q ma illa n est una no, cum n a r ang
 no ma duas has subiectes sit heri non potuit. Verum hanc
 responsio aliqua difficultate, inuolunt de qd consule lit.
 Bar. no. 65. Licet n ma illa contiuua sit, n sm diuisa
 pes q leat inter se diuinguunt diuisis pet sit subie
 tis, nec opia ea fra unum no compositum efficient, q
 nec diuincio sumit potius a fra. Sed hac de quantitate
 fusius ostendit quam par erat. Reliqua que huic com
 mentatione a seui fortasse decepte uidebunt, partim a his
 in locis tacta sunt, partim minus hnt difficultatis qua ut
 commentatione indigeant

Ad Caput decimum quartum
De Qualitate. §. Unica
De Prima qualitatis specie. Art. 1°

Supponimus rationem hanc, divisionem, collectionem, ac proprie-
tates qualitatis, ad quae accurate in Logica. Solum et singula
divisionis membra pauca annotanda sunt. Et in primis co-
mprimus. Aliqua in hoc membro conditiones leguntur. 1^a
ut qualitates quae sub illis sunt efficiantur sub eadem quoad operari-
um potest accidere, 2^a sunt propriae operari, ut sunt huiusmodi et species
3^a si sunt huiusmodi operari, ut sunt contentae in intellectu, et odium dicitur
in voluntate. 4^a ut non sint res a natura intellectus, quae conditiones
communes sunt tam habitibus, quam dispositio. Proprie ut conditio-
nes habitibus duae sunt. 1^a ut sit propria operari, 2^a ut non
pendeat in fieri et conservari a causa efficiente. Dispositio
autem duas uel dicitur conditiones sibi peculiare. 1^a est ut
comparatur ad operari, 2^a tanquam propria, 3^a tanquam huiusmodi. 2^a
ut pendeat in fieri et conservari a causa agente

Sub huiusmodi quae continentur species uel intellectus, et phantasia
impressa, et huiusmodi omnia praesumptio huiusmodi, et uoluntas, et uoluntas
generales, et in intellectu, et in voluntate. Res uero est in principio Ricardi in 4.
di. 1. art. 2. q. 1. essentia huiusmodi et species supranaturales non possunt conue-
nire uniuersae uel naturalibus, cum nulla ibi analogia tamen conueniant
possunt. Uel in illa colligerentur ex maiori nobilitate qualitatum supra-
naturalium, et eodem modo efficiendi sub huiusmodi. Primum a uoluntate
impre analogiam, cum sub generalibus quae dantur species alicuiusmodi
nobilitates. 2^a est falsum, cum eodem modo qualitatem naturalem, ac
supranaturalem efficiant sub huiusmodi. Immo hinc leuiter arguuntur
quod uoluntas generalium accidentium uel huiusmodi ex diuersitate efficiuntur

factis quem præstant in subia: sed qualitates supnates in præstando
effi facti subia conveniunt cum naturalibus: q̄ etiam prænt cum ibi-
lis unuonient, nec in dan maius dadi

Oby. 1. huius supnates magis conveniunt cum po-
is q̄ ad 2^m divisionis membrum deferunt, quam cum habitibus na-
tibus: q̄ male auctis numerant inter qualitates prima spei, an
q̄ bar, q̄ huius supnates conferunt pois simplr posse operari
actus supnates: huius ut natus id pois non præstant in ggunt,
cum quibus illarum sine huius possit operari, ppriaz tantum dant
huc ad facilius operandum. Im m, huius supnates confer-
ant pois simplr posse operari, cum ea in visibis anis, q̄ ab omnia
sunt signum agus colligant omnia 2^a combinationis qualitatem, quod
ut conferant posse operari parum lesert, nam et spei improbate
conferunt pois posse operari, et m' spei in illis prænt ad huius,
et pois sensuum externorum, ad dispoem

Res oby. huius supnates pendere in fieri et
conseruari a Deo et ppriaz pertinere ad dispoem, cum n' dicimus
dispoem e' q̄ in fieri et conseruari pendet a causa efficiente in-
fingenda e' id e' creata, nam acti f. e' in creata tam dispo
sio quam quibus creata onhtas pendet in fieri et conseruari.

Oby. huius supnates e' animi ornamenta et ppriaz col-
locandos e' sub 3^a spei, h' n' sint peripua animi ornamenta
in primario ordinant ad opem, qualitates ut, q̄ sub 3^a specie
colligant primario ad ornam subia inshuanti

Oby. 2. Visio Beata et Amor et Beatitudo,
cognitio et Angeli de se ipso sunt dispoem, et m' n' heni casu
utis expulsiõnis: q̄ falso id eis positioni tribuit. Min. q̄ bar
q̄ ne Beatus pot. se stare a visione, aut Amore Beato, que
gelus a sui cognitione. Merit huius casu, facilis expulsiõnis
nihil aliud e', quam pendere acti q̄ fficite in fieri et conserua-
ri, et qualitates illa ita pendunt a suis causis h' n' Ange-
lus non possit se stare a sui cognitione, m' illa cognitio pendet in
fieri et conseruari a b Angelo ut acti efficiente.

Aduerte a lignis eā g'p'is in suum ext'eriorum et communis, non in
 ter diu'ioē, de h'is numerant, q' et dependant in fin' et conser-
 uari a b'ob'is, conseruant in p'xim' in actu p'imo ad sp'andum, et sunt
 p'ia op'um, non anā uisitas. Utunt' h'ic Art. h'ic illas in qua
 l'itates censeri q' sunt p'ia op'um non uisitas anā. Et p' h'ic d' h'ic
 q' si Deus infundat a h'ic uisitas. sp'is b'ob' abscatis in oculis, il-
 la sp'is non p'endet in fin' et conseruari a b'ob'is, et in act'is
 eiusdem loci cum illas, quam uisitas b'ob'is producat et conser-
 uaret si e' p'asens: q' p'endere in fin' et conseruari a b'ob'is
 non afficit ut sp'is sensuum ext'eriorum et uniu'ersis d' h'ic
 quant' sp'is a b'ob'is q' non ita p'endent a b'ob'is. Est id quidem
 p'babile sed p'ne parui momenti. Argumentum u'io factum nihil
 conuenit, q' Deus in productione et conseruatione talis sp'is sup-
 plet eam secundam et creatam, ut etiam supplet si uisitas e' e'
 in a h'ic uisitas producat et conseruet b'ob'is, q' semp' p'or-
 rinet ad d'is p'xim': q' idem d'm est de sp'is sensuum ext'eriorum

Articulus secundus

De secunda qualitatis specie.

Secunda Qualitatis species est p'ia et imp'ia, ubi p'ia uisitas solum phy-
 sica intelligunt', q'ia sunt accidens q' emanant a uisitas anā uis-
 itas sunt q' p'itates, ut in tract. de p'at' p' h'ic e' q' d' h'ic docet d' h'ic
 d' h'ic. Sect. 3. sum q' inter uisitas accidens solum q' d' h'ic accidens
 sunt et p'ia accidens, et non uisitas, q' uisitas p'ia creata e'it qualitas et
 p'ertinet ad hanc sp'iem, q' h'ic sit p'at'is, q' mat'is. In eo u'io d' h'ic
 q' h'ic a h'ic, q' h'ic non sit anā uisitas, p'ia u'io max'. In quod
 h'ic, q' h'ic natus, q' h'ic natus semp' supponat p'xim', tanquam p'xim'
 agendi p'xim', q' natus, ut se h'ic p'ia u'io h'ic uisitas natus, q' h'ic
 p'xim' d' h'ic, ut se h'ic h'ic e' d' h'ic u'io h'ic uisitas natus
 Ut in qualitas aliqua ad hanc p'ertinet

speciem non solum opus est ut sit primum operum a natura insitum, sed ulterius le-
giri, ut sit primo a natura inditum ad operandum. Describitur tamen
quatuor prime qualitates, et sunt activa, et in dicuntur potest. Sunt enim primo
a natura inditum ad conservanda seipsa, in quo munere praestando habent se-
exp. et malis, quae passiva est et non activa. 2. non sunt qualitates ac-
tuae quae non sufficiunt ut sint potest. Sed Unde deprehendimus qualita-
tem a signam ordinari primo ad operationem.

Scav. disp. 48. sect. 3. no. 8. docet duo sig-
na ad id dignoscendum magis esse accommodata. 1. In seclusa
p. influum in activitate, adhuc qualitates naturae sunt subiecta plani
et non est primo inditum ad operandum, quales sunt quatuor primae:
et non sunt aliqua activitate concipiantur, adhuc in operibus cor-
rupti et libere sunt naturae, tanquam dispositae ex p. et malis ad con-
servanda seipsa, et ornanda composita. Si vero seclusa activitate
ea qualitates naturae non essent, tunc est signum est inditum ad operandum
primario ad operationem. 2. Si fingamus influum agentem non esse
naturam ad productionem speciem intelligibilem, quae dicitur supra fluxus
est, et speciem a natura primo inditum ad operandum, atque adeo inter
potentes naturae speciei annumerandus.

2. signum est. Quando qualitates activae
est et uniuoca suorum et fluxum, tunc non est inditum primario ad
operationem. Ratio est, quia potest vis contrarietatis ordinari ad suos actus po-
tatis ejus ratio posita est in habitu et ordine, quem necesse est
atque non individuum unius speciei, non ordinari generari ad alia ejus-
dem speciei, nec ejus ratio potest consistere in habitu et ordine
ad individuum quorum sub eadem specie contrarietatis. Unde visus primae
qualitates non est primo inditum ad operandum, cum non sunt
et uniuoca suorum et fluxum. Sicut visus necesse est, si sunt et quae
dam aquivoca. Tunc temporis non potest esse potest. Dicitur potest
sunt et potest, quia tales non erunt nisi contrarietatis ad suos actus ordina-
tur: atque non opus est, ut quodcumque primum operis equum ad ac-
tus de natura inditum, ut sic in Dina. Operum, quae est equiva-

et in non ordinati ad suos actus contra se. Unde et advertas co-
res et Luceas, et huiusmodi uisibilia quae produuntur sunt quae
dammodo aquosa, non huiusmodi potius, quia non ordinantur primario ad op-
erandum, sed exornandam et perficiendam substantiam.

Conuenit quoque sub haec spei impulsus, et qualitas.
Magnētis, quia primario ad motum localem ordinantur, et tamen sunt
qualitates uisibiles a natura corporibus quae mouentur, sed ab extrinsecis ag-
ente illis imprimantur, satis huiusmodi est si sint uisibiles a natura tanquam
instrumenta per quae agens operatur. Idem dicitur de influenza quae
mediante corpora celestia agunt in sublimioribus, et de uirtute
quae datur in seminibus ad productionem uiuentium. Idem etiam
de grauitate et leuitate permixti sentiuntur; quae qualitates
primario ad motus locales a natura uisibiles uidentur, et probabiliter
ad 3^{am} partem illas referant, et praecipue arguunt, quod primi data
tae discernantur ut in propriis locis corpora uersent. Uel leuitas
ignis data est, ut illum supremum in loco conseruet, grauitas terrae
ut in uno uisibilibus, quae uelle non multum est intendendum, potest
seruari cum suis propriis in locis elementa creant. Si huiusmodi potius
est dixeris duplex est species, cum potius uis, quae ad illam pertinet
et suos actus specificent, ad dandum est, motum sursum, id motum
uersum, ad quos inclinant mater inter se conuenire species, habet huiusmodi
differre sub illis formalitatibus, sursum et deorsum. Huiusmodi adde
agilitatem corporis gloriosi, si huiusmodi qualitas est glorioso corpori
uirtus ad motum, et uisum non sit a natura uisibiles gliter facile opi-
nari possit. Denique potius uis pure actiua, hoc est quae tran-
sunt operantur ut in illis agens, et partim actiua, partim pas-
siua, quales sunt uis quae immemore agunt.

Maiores est difficultas in inter illas sit aliqua
potius pure passiva, quae nimirum a natura sit uisibiles tanquam ad
receptiua, a huiusmodi qualitates. Pars negatiua certa est, quam huiusmodi
est huiusmodi disp. 43. sect. 2. no. 3. Ad hoc uis intelligendum est
ut qualitates dicitur pure receptiua non sufficere quod habet

exp. ca. m. et sit illius dispositio ad aliquam hanc recipiendam ut
 scilicet multa qualitates, ut in se a his recipiat et ad hoc primo ordi
 netur. Probatur igitur non dari talem qualitatem. 1. si non est nana in
 remum na. Vel n. est ad recipiendas g. l. tates sp. uales, l. ad re
 cipiendas mates. Primum dicitur non pot. si qualitates ois sp. u
 tes, recipiunt unim. in subia, l. in p. uis, q. sit sunt actus, et
 nulla uidetur pot. qualitas que ita non recipiat. 2. etiam o. d.
 argumentum unigba hile uidetur, p. am qualitates ois mates, l. re
 cipiunt unim. in quantitate, l. in p. uis que et actus sunt: q.
 superflua est talis qualitas, que sit pure passiva. 2. p. l. h.
 et in prima hanc argumentum que in hanc doctrinam obijci solet.

Primum si sit. Inter subia d. a. l. g. u.
 q. sit p. uis pure passiva: q. inter acti. d. ab. h. a. l. g. d. sit p. uis
 pure passiva: sed hoc n. n. o. erit g. l. tates: q. inter qualitates erit
 a. l. g. u. p. uis pure passiva. Prima con. a. p. arit. T. ois bona uidetur.
 an. p. t. in m. a. p. rima. Rerit p. negans dari qualitatem pure
 passivam. la. h. e. q. uem subia. Sit primum p. uis sub. rima, ne
 procedat in infinitum, n. n. o. in a. l. g. u. a. s. i. t. e. n. d. u. m. e. s. t. q. u. e. s. i. t.
 pure passiva: at uo inter qualitates non cernitur talis necessi
 tas. Nec obij. E. h. u. m. d. i. u. i. s. i. s. e. p. o. a. i. m. i. n. a. c. t. i. u. a. m. d. p. a. s. s. i. u. a. m.
 q. l. o. u. t. h. e. s. e. s. t. d. e. p. o. a. t. r. a. n. s. c. e. n. d. e. n. t. a. t. e. p. r. o. u. t. e. t. d. i. c. i. t. u. r. d. e. s. u.
 b. i. a. u. t. s. a. t. i. s. e. x. o. p. u. s. d. i. s. t. i. n. c. i. o. n. i. b. u. s. p. e. t. D. i. s. t. i. n. c. i. o. n. i. s. p. o. a. i. m. i.
 a. c. t. i. u. a. m. p. r. i. n. c. i. p. i. u. m. t. r. a. n. s. m. u. t. a. n. d. i. a. l. i. u. d. p. a. s. s. i. u. a. m. u. o. p. r. i.
 n. c. i. p. i. u. m. t. r. a. n. s. m. u. t. a. n. d. i. a. b. a. l. i. o. q. u. o. d. u. t. p. e. t. i. n. s. u. b. i. a. m.
 e. a. d. i. t.

2. m. huius p. uis actiue lei a l. g. u. a. passiva:
 Sed d. a. t. i. g. u. e. l. i. t. a. t. e. q. s. i. t. p. o. a. p. u. r. e. p. a. s. s. i. u. a. q. d. e. a. b. h. a. l. i. a. q. u. e.
 s. i. t. p. u. r. e. p. a. s. s. i. u. a. M. a. t. o. r. e. s. c. o. t. c. e. l. e. b. r. e. i. n. t. e. r. p. h. o. s. a. c. t. i. u. e. s. M. i. n.
 p. o. a. i. m. i. n. i. s. a. g. e. n. t. e. q. u. o. m. p. r. o. d. u. c. a. t. s. p. i. j. i. n. l. i. g. i. b. i. l. i. t. a. t. e. n. i. h. i. l. i. n.
 s. e. r. e. c. i. p. i. t. R. e. t. i. r. n. e. g. a. n. s. e. m. i. n. i. o. r. u. m. N. o. h. o. l. i. n. u. t. u. i. u. i. s. p. o. a.
 a. c. t. i. u. e. l. e. i. p. a. s. s. i. u. a. n. o. n. u. p. o. s. e. s. t. u. t. s. i. u. n. a. e. s. t. q. u. e. l. i. t. a. t. e. a. l. i. a.
 o. i. a. m. q. u. a. l. i. t. a. t. e. s. t. a. l. i. q. u. e. i. n. g. r. i. d. a. t. i. p. o. a. p. a. s. s. i. u. a. q. s. i. t. g. r. i. t. a.

et pot' passiva q' sit subia, dabit' aha actua q' sit et subia et aha
q' sit quantita. Quas q' pot' actual' let aha passiva, sed non oportet
est ut sit pure passiva. Baro by. Arlem' s. de Gener. dicitur sic
citatem et humiditatem ee qualitates passivas. Voluit n' tantum
significat ee qualitates minus actualis, quam calori et frigori

Articulus 3. De potentia obedientialis.

Probet hoc loco quari V pot' obedientialis sit qualitas a aliqua q' ad
habere opem. Probatur. De illa in aliqua divisione in tractatu
de ea materia pauca et p'leant Loco ad deomus, supponendo in primis
dari totam potam, de qua disputat Fons. q. thet. cap. 1. q. 4. Bar.
tom. 1. in 3. p'm. d. p. 31. Text. 6. Pot' q' obedientialis est il-
lorum inia. nihil est distinctum ap. rei ad entitate cuius dir'
pot', sed est ipsamet entitas lei, que subiacet vna d'p'ia et
voluntati, ad operandum et recipiendum q' q' non implicat un
radicationem. Probatur. Pot' obedientialis datur in vna entitate cre-
ata: si igit' est aliquid in ipsa le cuius est pot', ei superadditi
p' quod potens est exerceere tales opes, l' est illi natura, l' sup-
nate. Ad hoc probetur, quomodo est pot' debita lei natura et
illi urgentia q' inseparabilis quod in h'c pot' obedientialis.
si est sup' natura omnino, sup'flue ponit', qm n' h'c pot' q'
frigit' superaddita e' leuat' ad effus' non debitas, entitas etiam
cuius est pot' e' leuati potest: atq' superfluo est potentia obe-
dientialis lei entitatis superaddita. Unde h'ic fit quam diunt ee
quam obedientem, et vna lei distinctam ab entitate cuius e' pot'
l' ille agendi mus e' natura, l' obedientialis. Primum t'ic non potest
repeiri. 2. m. si dicatur concordum est illam p'ari per aliam, que
fit ipsa pot' obedientialis ut e' leuat', de qua iterum reddit argumentu
et de in infinitum p'cedi pot': q' absolute om' e' in infinitum

predamus pram obedientiam nihil ei dubitatum ex natei a bonitate
eius est potentia.

5. Secunda vi superaddita qd unaguq entitas
creata subiecta est pui Dina ad operandum et lei pendum qd qd n
implicat contradictionem, nec abt unipi pot: Sed pui Obediantis ins
eoum sibi, quod lei subiecta Deo sit ad operandum: q unaguq
lei est sua pui obedientis. Ultimo pben qd vis pui superaddita vi
dicit ad qd ius ac ius centrali, et q illos distinguit: sed in puarum
nihil est quod primo et centrali omnino ad actus pui obedientis,
aut q illos distinguitur: q nihil est eius entitan superadditum, qd
pui obedientis dici pot. Unde ratio concedendum est pram obedientiam
ad ipsam lei centralitatem prout subiacet Dina Dipsa, tam ad opan
dum, quam ad lei pendum.

Alia et aduentus quod iam alibi tradidimus,
ex eo quod quavis creatura q pram obedientiam plures ac plures,
perfectiones, ac perfectiores sunt adere effus, non inde colligi aius
maximam perfectionem, nec intensiuam, nec extensiuam: Sed solum
colligi et definitam eam pram, cui subiacet, quod libenter fate
mur, est in Dina Dipsa. Item dicendam est simplr supnatem,
q sub aliqua consideratione, natei pui dici pot, cum n pui ad
effectibus quos prabat hanc denominationem pui pui dicitur de
beat, et effectus quos prabat obedientis pui sunt supnates, su
gnalis dicenda est. Et laus sum um sit ipsamet lei entitas et ui
uis lei nihil magis natei sit, quam sua entitas, bene pot sub hac
consideratione dici pui obedientis eam natei. Verum hac qua
sio tota est de Dm pui

Ingenendum est abas qd nam in lebus deb pui
Obediantis ad operandum, id in vi tractatu de ca mat q. 1. art. 1. ex
positum est. De pui obedientis ad lei pendum maius poterat
ei dubitatio. In pui n non videtur unice ena in vobis lebus
vi qd comediti ad operandum. Nam modi etiam ut operentur le
tan possunt, non videtur in hui pram Obediantem ad lei pendum

non in incapaces sunt unionis, et si non sit in se a quo leat
distinguit nisi intermedia unione, quomodo potest nisi in se eam
gram recipere. Dices posse se tunc recipere alicuiusmodi in
prietatem, et non nihil potest in se gram recipere, si non est capax
alicuius effusis a tali gra, quod non effusis grais cogitari potest,
cuius alicuius nisi capax sit? Profecto si alicuius est, est unio
inter gram et gram. In capaci unionis hypotheticae, at unio
non est assumpta, sed non. Unde modis deneganda videtur, potest
obediens ad alicuius gra recipienda. Imo in entitatibus le-
at, obediens non est conuenienda licet omnium graum: Et illud
conueniat actua obediens licet omnium que Deus potest facere ad
exteros. Nam maius prima ut cit. q. probatur est nisi gram obediens
ad producendum quousque grais, non in hinc si sit sublunaris
ad recipiendam gram celestem, et ad recipiendam sublunarem
si sit celestis, cuius recipiendum a se probidimus

Ex his q. qui gram obediens non pertine-
re ad hoc primum, quod illa sit ad recipiendum, et ad operandum
cum nullam habeat distinctionem a demeritate licet unio dicitur potest, sed
est transcendentalis, cum in tribus creatis entitatibus, scilicet
subiecto, accidenti, et modo, reperiat. Ut non ad hoc primum
spectaret narium esse ut obtingeret ab caritate cuius est potest
ut distinguitur omnia actua, que hanc unio habent operem, sunt
transcendentes, et immanentes, et operem etiam passive, nam pu-
re passiva nulla frigi potest.

Articulus Quartus.

De Resiquis Qualitatis speciebus.

In 3^a spe suppono q. in logica dicta sunt. Unde nullus potest esse dubi-
tatio de qualitatibus naturalibus, q. aliqua commentatione indigeat, sed
in supradictis q. est, et non in vbiis, nam hinc, speis intelligibiles